

UZNESENIE SÚDU PRVÉHO STUPŇA (druhá komora)
z 11. júla 2005 *

Vo veci T-40/04,

Emma Bonino, bydliskom v Ríme (Taliansko),

Marco Cappato, bydliskom vo Vedano al Lambro (Taliansko),

Gianfranco Dell’Alba, bydliskom v Livourne (Taliansko),

Benedetto Della Vedova, bydliskom v Tirane (Taliansko),

Olivier Depuis, bydliskom v Ríme,

Marco Pannella, bydliskom v Ríme,

Maurizio Turco, bydliskom v Pulsane (Taliansko),

Liste Emma Bonino, so sídlom v Ríme,

v zastúpení: G. Vandersanden a L. Levi, advokáti,

žalobcovia,

* Jazyk konania: francúzština.

proti

Európskemu parlamentu, v zastúpení: H. Krück, N. Lorenz a D. Moore, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

a

Rade Európskej únie, v zastúpení: M. Sims a I. Díez Parra, splnomocnení zástupcovia,

žalovaným,

ktorej predmetom je návrh na zrušenie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2004/2003 zo 4. novembra 2003 o štatúte a financovaní politických strán na európskej úrovni (Ú. v. EÚ L 297, s. 1; Mim. vyd. 01/004, s. 500),

SÚD PRVÉHO STUPŇA
EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV (druhá komora),

v zložení: predseda komory J. Pirrung, sudcovia N. J. Forwood a S. Papasavvas,

tajomník: H. Jung,

vydal toto

Uznesenie

Právny rámec a okolnosti predchádzajúce sporu

- 1 Dňa 4. novembra 2003 prijali Európsky parlament a Rada Európskej únie nariadenie (ES) č. 2004/2003 zo 4. novembra 2003 o štatúte a financovaní politických strán na európskej úrovni (Ú. v. EÚ L 297, s. 1; Mim. vyd. 01/004, s. 500) (ďalej len „napadnuté nariadenie“). Toto nariadenie bolo prijaté na základe článku 191 druhého odseku ES, podľa ktorého „Rada v súlade s postupom uvedeným v článku 251 [ES] stanoví pravidlá, ktorými sa spravujú politické strany na európskej úrovni, najmä pravidlá ich financovania“.
- 2 Články 2 až 5 napadnutého nariadenia znejú takto:

«Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa rozumie:

1. „politickou stranou“ združenie občanov:

— ktoré sleduje politické ciele a

- ktoré je uznané alebo založené v súlade s právnym poriadkom aspoň jedného členského štátu;
- 2. „alianciou politických strán“ štruktúrovaná spolupráca aspoň medzi dvomi politickými stranami;
- 3. „politickou stranou na európskej úrovni“ politická strana alebo aliancia politických strán, ktoré spĺňajú podmienky uvedené v článku 3.

Článok 3

Podmienky

Politická strana na európskej úrovni musí spĺňať nasledovné podmienky:

- a) má právnu subjektivitu v členskom štáte, v ktorom má svoje sídlo;
- b) je zastúpená najmenej v jednej štvrtine členských štátov členmi Európskeho parlamentu alebo v národných parlamentoch, alebo v regionálnych parlamentoch, alebo regionálnych zhromaždeniach, alebo

získala najmenej v jednej štvrtine členských štátov najmenej tri percentá hlasov v každom z týchto členských štátov v posledných voľbách do Európskeho parlamentu;

- c) dodržiava najmä vo svojom programe a činnostiach zásady, na ktorých je založená Európska únia, najmä zásadu slobody, demokracie, dodržiavania ľudských práv a základných slobôd a právny poriadok;
- d) zúčastnila sa volieb do Európskeho parlamentu alebo vyjadrila svoj úmysel tak urobiť.

Článok 4

Žiadosť o financovanie

1. Na to, aby politická strana na európskej úrovni získala finančné prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskej únie, musí každý rok predložiť žiadosť Európskemu parlamentu.

Európsky parlament rozhodne do troch mesiacov a prideli a spravuje príslušné rozpočtové prostriedky.

2. K prvej žiadosti musia byť pripojené tieto doklady:

- a) doklady o tom, že žiadateľ spĺňa podmienky uvedené v článku 3;
- b) politický program, ktorý obsahuje ciele politickej strany na európskej úrovni;
- c) stanovy, ktoré určujú predovšetkým orgány zodpovedné za politické a finančné riadenie, ako aj orgány alebo fyzické osoby, ktoré majú v každom z dotknutých členských štátov právo konať v mene politickej strany, najmä nadobúdať hnutelný a nehnuteľný majetok alebo nakladať s ním a zastupovať v súdnom konaní.

3. Každá zmena dokumentov uvedených v odseku 2, predovšetkým politického programu alebo stanov, ktoré už boli predložené, sa oznámi Európskemu parlamentu do dvoch mesiacov. V prípade, že k takému oznámeniu nedôjde, financovanie sa pozastaví.

Článok 5

Overovanie

1. Európsky parlament pravidelne overuje ako politické strany na európskej úrovni pokračujú v dodržiavaní podmienok ustanovených v článku 3 písm. a) a b).

2. Vzhľadom na podmienku uvedenú v článku 3 písm. c), na žiadosť jednej štvrtiny jeho členov, zastupujúcich najmenej tri politické skupiny v Európskom parlamente, Európsky parlament overí, na základe väčšiny svojich členov, že politická strana na európskej úrovni naďalej dodržiava túto podmienku.

Európsky parlament pred vykonaním takéhoto overenia vypočuje zástupcov príslušnej politickej strany na európskej úrovni a požiada výbor zložený z nezávislých osobností o oznámenie stanoviska k tejto veci v primeranej lehote.

Výbor tvoria traja členovia, z ktorých jeden je menovaný Európskym parlamentom a Rada a Komisia menujú po jednom členovi. Sekretariát a financovanie výboru zabezpečuje Európsky parlament.

3. Ak Európsky parlament zistí, že akákoľvek podmienka uvedená v článku 3 písm. a), b) a c) už nie je splnená, príslušná politická strana na európskej úrovni, ktorá z tohto dôvodu stratila tento štatút, bude vylúčená z financovania podľa tohto nariadenia.“

- 3 Nasledujúce články napadnutého nariadenia sa týkajú zdrojov financovania a povinností politických strán na európskej úrovni spojených s financovaním (článok 6), zákazu používať financovanie Spoločenstva na podporu iných politických strán a najmä vnútroštátnych politických strán (článok 7) a povahy výdavkov, na ktoré môžu byť použité rozpočtové prostriedky z rozpočtu Európskej únie (článok 8). V článku 9 sú uvedené rozpočtové pravidlá najmä v oblasti realizácie rozpočtových prostriedkov a kontroly financovania. V článku 10 je upravený spôsob rozdeľovania rozpočtových prostriedkov medzi politické strany na európskej úrovni.

- 4 Článok 13 napadnutého nariadenia s názvom „Nadobudnutie účinnosti a uplatňovanie“ stanovuje:

„Toto nariadenie nadobúda účinnosť tri mesiace po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Články 4 až 10 sa budú uplatňovať odo dňa otvorenia prvého zasadnutia po voľbách do Európskeho parlamentu v júni 2004.“

- 5 Prvé zasadnutie Európskeho parlamentu po európskych voľbách z júna 2004 sa uskutočnilo 20. júla 2004.

Konanie a návrhy účastníkov konania

- 6 Žalobcovia návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 6. februára 2004 podali žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.
- 7 Samostatnými podaniami podanými do kancelárie Súdu prvého stupňa 7. a 30. apríla 2004 Parlament a Rada vzniesli námietky neprípustnosti na základe článku 114 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa.
- 8 Žalobcovia podali k týmto námietkam svoje pripomienky 16. júna 2004.

9 Európsky parlament a Rada navrhujú, aby Súd prvého stupňa:

- odmietol žalobu ako neprípustnú,
- zaviazal žalobcov na náhradu trov konania.

10 Žalobcovia vo svojich pripomienkach k námietkam neprípustnosti, ktoré podali žalované, navrhujú, aby Súd prvého stupňa:

- odmietol námietky neprípustnosti,
- nariadil pokračovanie konania vo veci samej,
- zaviazal žalované na náhradu trov konania.

Právny stav

11 Žalované vznášajú námietku neprípustnosti v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES. Pokiaľ ide o žalujúcu politickú stranu Liste Emma Bonino, Parlament sa okrem iného domnieva, že neboli dodržané formálne požiadavky stanovené v článku 44 ods. 5 rokovacieho poriadku.

- 12 V prvom rade je potrebné preskúmať, či žalobcovia spĺňajú podmienky prípustnosti stanovené v článku 230 štvrtom odseku ES.

Tvrdenia účastníkov konania

Tvrdenia žalovaných

- 13 Parlament a Rada sú v podstate toho názoru, že žalobcovia nie sú napadnutým nariadením priamo ani osobne dotknutí. Rada okrem toho tvrdí, že napadnuté nariadenie nie je napadnuteľným aktom v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES.

— O povahe napadnutého aktu

- 14 Rada v prvom rade uvádza, že napadnuté nariadenie nie je „zastretým“ rozhodnutím, ale že má všetky vlastnosti všeobecne platného aktu, ktoré sa uplatňuje všeobecne a abstraktne v objektívne vymedzených situáciách. Takýto akt nie je napadnuteľný v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES. Rada nevylučuje, že aj všeobecne platný akt sa za určitých podmienok môže priamo a osobne dotýkať fyzickej alebo právnickej osoby, pričom pre ostatné právne subjekty má všeobecne záväzný normatívny charakter. Zdôrazňuje však, že takéto osobitné podmienky v prejednávanej veci neexistujú.

- 15 Parlament upresňuje, že priama uplatniteľnosť napadnutého nariadenia, a najmä jeho článkov 2 až 5, v zmysle článku 249 druhého odseku ES sa nemôže zamieňať s priamou dotknutosťou v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES. Prípustnosť žaloby sa nemôže vyvodzovať z článku 249 druhého odseku ES alebo z priamej uplatniteľnosti napadnutého nariadenia.

— O neexistencii priamej dotknutosti žalobcov

- 16 Pokiaľ ide o priamu dotknutosť žalobcov, Parlament a Rada v prvom rade zastávajú názor, že žalobcovia nie sú, resp. prinajmenšom nie všetci, právnymi subjektmi, na ktoré sa napadnuté nariadenie vzťahuje.
- 17 Rada a Parlament na jednej strane, pokiaľ ide o žalujúcich poslancov, tvrdia, že napadnuté nariadenie sa vzťahuje na politické strany na európskej úrovni v zmysle článku 2 napadnutého nariadenia, založené buď vymedzenými združeniami občanov alebo štruktúrovanou spoluprácou medzi dvoma alebo viacerými takýmito združeniami. Keďže sú žalujúci poslanci fyzickými osobami odlišujúcimi sa od strán, ktorých sú členmi, nie sú napadnutým aktom priamo dotknutí. Parlament dodáva, že prípadná nepriama dotknutosť, keďže vnútroštátne politické strany, ktorých členmi sú žalujúci poslanci, sú z financovania Spoločenstvom v zmysle napadnutého nariadenia vylúčení, nepostačuje na účely splnenia požiadaviek článku 230 štvrtého odseku ES. Navyše je potrebné poukázať na skutočnosť, že v žalobe sa neuvádza, v akom rozsahu sa majú žalujúci poslanci považovať za členov politickej strany na európskej úrovni.
- 18 Parlament okrem toho upresňuje, že prípadné vylúčenie vnútroštátnych politických strán, ktorých členmi sú žalujúci poslanci, z financovania Spoločenstvom, nemá

vplyv na podmienky výkonu ich mandátu, keďže financovanie ich činnosti je zabezpečené inou právnou úpravou, najmä právnou úpravou týkajúcou sa výdavkov a príspevkov poslancov Parlamentu, ako aj rozpočtovým riadkom 3701.

- 19 Parlament na druhej strane, pokiaľ ide o Liste Emma Bonino, zastáva názor, že takisto nie je právnym subjektom, na ktorý sa napadnuté nariadenie vzťahuje. Vzhľadom na to, že toto nariadenie sa v zmysle článku 2 napadnutého nariadenia vzťahuje iba na politické strany na európskej úrovni, Liste Emma Bonino, ktorá je vnútroštátnou politickou stranou, nespĺňa podmienky požadované na získanie štatútu politickej strany na európskej úrovni, a preto nie je touto právnou úpravou priamo dotknutá.
- 20 V druhom rade Parlament tvrdí, že články 2 a 3 napadnutého nariadenia stanovujúce požiadavky, ktoré musia politické strany na európskej úrovni splniť, nemali právne účinky pred nadobudnutím účinnosti článkov 4 až 10 toho istého nariadenia, teda ustanovení, ktoré upravujú najmä priznávanie financovania Spoločenstvom, práva a povinnosti politických strán na európskej úrovni a podmienky, za ktorých sa priznané financovanie ukončuje. V súlade s článkom 13 napadnutého nariadenia sa mali články 4 až 10 uplatňovať až od 20. júla 2004. V okamihu podania žaloby, ktorý je určujúci pre jej prípustnosť, teda napadnuté nariadenie ešte nemohlo mať účinky na právne postavenie žalobcov. Rada v podstate súhlasí s argumentáciou Parlamentu.
- 21 V treťom rade Rada tvrdí, že napadnuté nariadenie si vyžaduje vykonávacie akty zo strany Parlamentu. Na jednej strane uvádza, že priznanie alebo zamietnutie financovania nenastane automaticky, ale že je potrebná intervencia zo strany politickej strany, ktorá má na spolufinancovaní záujem. Na druhej strane uvádza, že v napadnutom nariadení sa niekoľkokrát stanovuje, že Parlament disponuje pri vykonávaní napadnutého rozhodnutia mierou voľnej úvahy.

— O neexistencii osobnej dotknutosti

- 22 Po prvé, žalované inštitúcie sa domnievajú, že žalobcovia sú napadnutým nariadením dotknutí iba z dôvodu objektívnych kritérií, ktoré sa uplatňujú na všetky politické zoskupenia. Žalobcovia sú dotknutí presne takým istým spôsobom ako všetky ostatné právne subjekty.
- 23 Po druhé, žalované inštitúcie zastávajú názor, že žalobcovia nepatria do uzavretého okruhu osôb dotknutých napadnutých nariadením. Pokiaľ ide o žalujúcich poslancov, Rada uvádza, že v okamihu, kedy sa napadnuté nariadenie stalo uplatniteľným v celom rozsahu (20. júl 2004), boli mandáty, ktoré vykonávali v okamihu podania žaloby, skončené. Parlament v tejto súvislosti uvádza, že zloženie Parlamentu sa môže meniť v závislosti od jeho legislatívneho obdobia a dokonca aj počas neho. Navyše, pokiaľ ide o Liste Emma Bonino, Parlament uvádza, že zloženie Parlamentu sa, pokiaľ ide o politické strany, môže takisto meniť z jedného legislatívneho obdobia na druhé. Okrem toho uvádza, že napadnuté nariadenie sa môže týkať aj politických strán, ktoré nie sú zastúpené v Parlamente, pričom túto skupinu nie je možné nijako identifikovať.
- 24 Po tretie, Rada sa domnieva, že napadnuté nariadenie nepoškodzuje osobitné práva žalobcov v zmysle rozsudku Súdneho dvora z 18. mája 1994, Codorníu/Rada (C-309/89, Zb. s. I-1853).
- 25 Po štvrté, Parlament zamietá tvrdenie žalobcov, podľa ktorého osobná dotknuteľnosť žalobcov vyplýva z toho, že sa zúčastnili na legislatívnom procese, ktorého výsledkom bolo prijatie napadnutého nariadenia a že vždy vyjadrovali svoj nesúhlas s prijatou právnou úpravou.

- 26 Napokon, Parlament uvádza, že predmetní žalujúci poslanci nie sú napadnutým nariadením osobne dotknutí, keďže ním nie sú dotknutí priamo.

— O účinnej súdnej ochrane

- 27 Parlament zastáva názor, že žalujúci poslanci požívajú dostatočnú súdnu ochranu, keďže môžu v príslušnom čase využiť zvyčajné právne prostriedky nápravy proti aktom prijatým Parlamentom na vykonanie napadnutého nariadenia. Okrem toho tvrdí, že tento spor sa odlišuje od sporu, ktorý viedol k rozsudku Súdneho dvora z 23. apríla 1986, *Les Verts/Parlament* (294/83, Zb. s. 1339) v tom zmysle, že ustanovenia napadnutého nariadenia týkajúce sa financovania politických strán na európskej úrovni sa uplatňujú až po európskych voľbách v júni 2004. Preto neexistuje žiadne riziko diskriminácie, ktoré by bolo možné porovnať s rizikom diskriminácie vo veci, ktorá viedla k tomuto rozsudku.

Tvrdenia žalobcov

- 28 Žalobcovia zastávajú názor, že v zmysle už citovaného rozsudku *Les Verts/Parlament* musia byť považovaní za priamo a osobne dotknutých napadnutým nariadením. Skutkové a právne okolnosti v podstate zodpovedajú okolnostiam, ktoré viedli k tomuto rozsudku.

— O povahe napadnutého aktu

- 29 Podľa žalobcov predstavuje napadnuté nariadenie napadnuteľný akt v zmysle článku 230 ES. Žalobcovia dodávajú, že aj za predpokladu, že napadnuté nariadenie je všeobecne platné, platí, že sa v rovnakom čase priamo a osobne dotýka niektorých jednotlivcov, medzi ktorých patria aj samotní žalobcovia.

— O priamej dotknutosti žalobcov

- 30 Žalobcovia na úvod tvrdia, že napadnuté nariadenie je „ako také úplným“ aktom, ktorý na svoje vykonanie nepotrebuje žiadne vykonávacie opatrenie zo strany členských štátov a ktorý nenecháva žiadnu mieru voľnej úvahy inštitúciám povereným jeho uplatnením. Podľa žalobcov malo napadnuté nariadenie za následok, že Liste Emma Bonino bola z dôvodu obmedzujúcich kritérií uvedených v jeho článku 3 vylúčená zo štatútu politickej strany na európskej úrovni, a teda z financovania Spoločenstvom. Toto vylúčenie ich politickej strany sa dotýka aj žalujúcich poslancov, ktorí sa v prípade oslabenia Liste Emma Bonino oproti ostatným politickým zoskupeniam využívajúcim financovanie Spoločenstvom, nebudú môcť prezentovať vo vzťahu ku svojim voličom rovnakým spôsobom a prostriedkami.

- 31 Keďže priama dotknutosť žalobcov vyplýva z článku 3 napadnutého nariadenia, žalobcovia ďalej odmietajú tvrdenia žalovaných týkajúce sa neskoršieho nadobudnutia účinnosti článkov 4 až 10 tohto nariadenia. Dodávajú, že tieto tvrdenia sú neúčinné, keďže finančné dôsledky napadnutého nariadenia boli určité

a predvídateľné už v okamihu podania žaloby. Navyše nemohli čakať na nadobudnutie účinnosti článkov 4 až 10 napadnutého nariadenia, pretože by uplynula lehota na podanie žaloby stanovená v článku 230 piatom odseku ES.

- 32 Napokon žalobcovia namietajú proti tvrdeniu, podľa ktorého ani Liste Emma Bonino, ani žalujúci poslanci nie sú právnymi subjektmi, na ktoré sa napadnuté nariadenie vzťahuje. Dotknutosť Liste Emma Bonino vyplýva, ako tomu bolo vo veci, ktorá viedla k už citovanému rozsudku Codorníu/Rada, z jej vylúčenia z okruhu oprávnených osôb v zmysle napadnutého nariadenia a z toho vyplývajúceho diskriminačného zaobchádzania. Priama dotknutosť žalujúcich poslancov vyplýva z priamej dotknutosti Liste Emma Bonino, ktorej sú členmi.

— O osobnej dotknutosti žalobcov

- 33 Žalobcovia tvrdia, že sú napadnutým nariadením osobne dotknutí z troch dôvodov. Po prvé, žalujúci poslanci vyjadrili svoj nesúhlas s obsahom tohto nariadenia v priebehu legislatívneho konania pred prijatím napadnutého nariadenia. Po druhé, Liste Emma Bonino bola Parlamentom identifikovateľná a identifikovaná ako vnútroštátna politická strana, ktorá je vylúčená z akéhokoľvek financovania Spoločenstvom. Po tretie, napadnuté nariadenie nie je aktom obsahujúcim objektívne kritériá, keďže podmienky uvedené v jeho článku 3 sú v rozpore s takými základnými zásadami práva Spoločenstva, akými sú zásady nediskriminácie, demokracie a proporcionality, ako aj s článkom 191 ES a vyhlásením č. 11 pripojeným k záverečnému aktu z Nice. Žalobcovia tvrdia, že napadnutým nariadením im bola spôsobená značná ujma, keďže boli znevýhodnení vo vzťahu k ostatným politickým stranám. Z toho vyvodzujú, že ako vo veci vedúcej k už citovanému rozsudku Codorníu/Rada, je potrebné, aby im bol priznaný osobný záujem na podaní žaloby.

— O neexistencii účinnej súdnej ochrany

- 34 Žalobcovia zastávajú názor, že priama žaloba proti napadnutému nariadeniu je v prejednávanej veci jediným možným právnym prostriedkom nápravy. Na vykonanie napadnutého nariadenia nie je podľa nich potrebné žiadne vykonávacie opatrenie na vnútroštátnej úrovni, teda neexistuje žiadna možnosť podať žalobu na vnútroštátnom súde a žiadna možnosť uplatniť v tejto súvislosti námietku nezákonnosti. Preto sa tento spor odlišuje od vecí, ktoré viedli k rozsudkom Súdneho dvora z 1. apríla 2004, Komisia/Jégo-Quéré (C-263/02 P, Zb. s. I-3425), a z 25. júla 2002, Unión de Pequeños Agricultores/Rada (C-50/00 P, Zb. s. I-6677).

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 35 V zmysle článku 114 ods. 1 rokovacieho poriadku, ak niektorý účastník konania o to požiada, Súd prvého stupňa môže rozhodnúť o neprípustnosti pred prejednaním vo veci samej. V zmysle odseku 3 toho istého článku, ak Súd prvého stupňa nerozhodne inak, pokračuje sa v rámci ústnej časti konania. Súd prvého stupňa v prejednávanej veci usudzuje, že sa s touto vecou dostatočne oboznámil na základe spisového materiálu, a nie je potrebné otvoriť ústnu časť konania.
- 36 V zmysle článku 230 štvrtého odseku ES môže každá fyzická alebo právnická osoba podať žalobu, najmä proti rozhodnutiam, ktoré sa jej priamo a osobne týkajú, hoci sú vydané formou nariadenia.
- 37 Na úvod je potrebné pripomenúť, že za určitých okolností sa taký všeobecne platný akt, akým je nariadenie, môže osobne dotýkať niektorých dotknutých jednotlivcov

(rozsudok Súdneho dvora zo 16. mája 1991, Extramet Industrie/Rada, C-358/89, Zb. s. I-2501, bod 13, a Codorníu/Rada, už citovaný, bod 19). Vzhľadom na tieto skutočnosti nariadenie môže byť napadnuteľným aktom v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES.

- 38 Vzhľadom na to je potrebné v prvom rade preskúmať, či sú žalobcovia napadnutým nariadením priamo dotknutí.

O priamej dotknutosti žalobcov

- 39 Podľa ustálenej judikatúry podmienka priamej dotknutosti v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES vyžaduje, aby predmetné opatrenie Spoločenstva malo priame účinky na právne postavenie jednotlivca a aby osobám, ktorým je určené a ktorí sú poverení jeho uplatnením, neponechávalo žiadnu voľnú úvahu, keďže toto opatrenie je čisto automatickej povahy a vyplýva výlučne z právnej úpravy Spoločenstva, pričom nie je potrebné uplatniť ďalšie vykonávacie pravidlá (pozri rozsudok Súdneho dvora z 5. mája 1998, Glencore Grain/Komisia, C-404/96 P, Zb. s. I-2435, bod 41 a tam citovanú judikatúru).

- 40 Na účely preskúmania toho, či sú tieto požiadavky v prejednávanej veci splnené, je potrebné rozlišovať medzi postavením Liste Emma Bonino a postavením žalujúcich poslancov.

— O postavení Liste Emma Bonino

- 41 V prvom rade je potrebné určiť, aký účinok má napadnuté nariadenie na právne postavenie Liste Emma Bonino.

- 42 V tejto súvislosti Parlament v podstate popiera, že by k vylúčeniu tohto žalobcu z financovania Spoločenstvom došlo v dôsledku napadnutého nariadenia. Keďže Liste Emma Bonino nemala štatút politickej strany na európskej úrovni, a teda nemala prospech z financovania ani pred prijatím napadnutého nariadenia, ani po jeho prijatí, jej právne postavenie nebolo ovplyvnené.
- 43 Je však potrebné uviesť, že vytvorenie zvýhodneného právneho postavenia, z ktorého môžu mať prospech niektoré politické zoskupenia, pričom ostatné sú z tohto prospechu vylúčené, môže ovplyvňovať rovnosť príležitostí politických strán. Vzhľadom na to je v prejednávanej veci potrebné zohľadniť právny účinok, ktorým je vylúčenie Liste Emma Bonino zo štatútu politickej strany na európskej úrovni, a teda z prospechu z financovania Spoločenstvom, spolu s možnosťou niektorých z jej politických konkurentov mať z tohto financovania prospech. Z toho vyplýva, že je potrebné zamietnuť tvrdenie Parlamentu založené na neexistencii účinku napadnutého nariadenia na právne postavenie Liste Emma Bonino.
- 44 V druhom rade je potrebné preskúmať, či odklad uplatňovania článkov 4 až 10 napadnutého nariadenia na 20. júl 2004, teda deň prvého zasadnutia Parlamentu po európskych voľbách v júni 2004, bráni priamej dotknutosti Liste Emma Bonino, ako tvrdia Parlament a Rada.
- 45 Žalované na úvod pripomínajú, že prípustnosť žaloby o neplatnosť sa má posudzovať v okamihu podania žaloby (rozsudok Súdného dvora z 27. novembra 1984, Bensider/Komisia, 50/84, Zb. s. 3991, bod 8, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 21. marca 2002, Shaw a Falla/Komisia, T-131/99, Zb. s. II-2023, bod 29).
- 46 V každom prípade skutočnosť, že účinky aktu nastanú až neskôr, a to ku dňu, ktorý je v tom istom akte vymedzený, nebráni tomu, aby bol jednotlivec týmto aktom priamo dotknutý.

- 47 Na jednej strane, keďže žalobcovia sú povinní dodržať lehotu na podanie žaloby stanovenú v článku 230 piatom odseku ES, akýkoľvek iný výklad by spôsobil, že inštitúcia, ktorá akt prijala, by mohla jednotlivcovi zabrániť v podaní priamej žaloby v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES odkladom dňa účinnosti toho ustanovenia, ktoré by mohlo priamo ovplyvniť právne postavenie dotknutej osoby.
- 48 Na druhej strane, keďže normotvorca v prejednávanej veci určil nadobudnutie účinnosti článkov 4 až 10 napadnutého nariadenia ku konkrétnemu dátumu a uplatnenie týchto ustanovení nie je podmienené tým, aby nastali neisté udalosti, odklad uplatňovania týchto ustanovení nijako nevplyva na priamu dotknutosť Liste Emma Bonino. Je potrebné dodať, že okolnosť, že mandáty žalujúcich poslancov, ktoré vykonávali v okamihu podania žaloby, boli v okamihu nadobudnutia účinnosti článkov 4 až 10 napadnutého nariadenia skončené, takisto nebráni priamej dotknutosti Liste Emma Bonino, ktorá nijako nezávisí na prítomnosti poslancov, ktoré ju v Parlamente zastupujú, alebo od ich totožnosti, keďže zastúpenie, resp. nezastúpenie politickej strany v tejto inštitúcii nepatrí medzi podmienky uvedené v článku 3 napadnutého nariadenia.
- 49 V treťom rade skutočnosť, že priznanie financovania závisí od žiadosti podanej na tento účel, nevylučuje priamu dotknutosť Liste Emma Bonino, keďže podanie takejto žiadosti závisí výlučne od vôle tejto politickej strany (pozri v tomto zmysle rozsudok *Les Verts/Parlament*, už citovaný, body 11 a 31).
- 50 V štvrtom rade je potrebné preskúmať, či napadnuté nariadenie ponecháva voľnú úvahu Parlamentu, ktorý je poverený jeho vykonaním.
- 51 Zo spoločného znenia článkov 2 až 4 napadnutého nariadenia vyplýva, že každá politická strana alebo aliancia politických strán v zmysle článku 2 bodov 1 a 2

napadnutého nariadenia, ktorá spĺňa podmienky uvedené v článku 3 toho istého nariadenia, môže mať prospech z financovania z rozpočtu Spoločenstva. *A contrario* je potrebné dospieť k záveru, že politické zoskupenia, ktoré nespĺňajú podmienky uvedené v článkoch 2 a 3 napadnutého nariadenia, sú z takéhoto financovania vylúčené. Tento výklad potvrdzuje článok 5 ods. 3 napadnutého nariadenia, v zmysle ktorého ak Parlament zistí, že niektorá podmienka uvedená v článku 3 písm. a), b) alebo c) toho istého nariadenia už nie je splnená, „politická strana na európskej úrovni, ktorá z tohto dôvodu stratila tento štatút“, bude v zmysle uvedeného nariadenia vylúčená z financovania. Financovanie politických strán z rozpočtu Spoločenstva totiž nemôže byť priznané, ak neexistuje právny základ, ktorý by ho povoľoval. Okrem toho Súd prvého stupňa konštatuje, že kritériá uvedené v článku 3 písm. a), b) a d) napadnutého nariadenia sú formulované spôsobom, ktorý Parlamentu neponecháva žiadnu mieru voľnej úvahy.

52 Obsah rozhodnutia o priznaní alebo zamietnutí financovania v zmysle uvedených kritérií teda vyplýva zo súvisiacej právomoci, keďže toto rozhodnutie je čisto automatickej povahy a vyplýva zo samotného napadnutého nariadenia, pričom nie je potrebné uplatniť ďalšie vykonávacie pravidlá.

53 V prejednávanej veci zo stručného opisu uvedeného v žalobe vyplýva, že podľa talianskeho práva nemá Liste Emma Bonino právnu spôsobilosť a nespĺňa podmienky týkajúce sa zastúpenia uvedené v článku 3 písm. b) napadnutého nariadenia. Žalobcovia preto v podstate tvrdia, že táto politická strana je z financovania vylúčená z dôvodu kritérií uvedených v článku 3 písm. a) a b) napadnutého nariadenia.

54 Z uvedeného vyplýva, že Liste Emma Bonino je napadnutým nariadením priamo dotknutá.

— O postavení žalujících poslanců

55 Žalující poslanci tvrdia, že priznanie alebo zamietnutie financovania politickej strane, ktorej sú členmi, priamo ovplyvňuje podmienky, za ktorých vykonávajú svoj mandát.

56 V tejto súvislosti je v prvom rade potrebné uviesť, že hoci nie je možné vylúčiť, že podmienky financovania politickej strany môžu mať vplyv na výkon mandátu poslancov, ktorí sú jej členmi, nič to nemení na tom, že hospodárske dôsledky prípadného financovania, ktoré bolo priznané konkurenčnému politickému zoskupeniu a zamietnuté tomu politickému zoskupeniu, ktorého členmi sú žalujúci poslanci, sa musia posudzovať ako nepriame. V skutočnosti dochádza k priamemu hospodárskemu účinku na postavenie politického zoskupenia, a nie na postavenie poslancov zvolených zo zoznamu tohto zoskupenia. Okrem toho tieto hospodárske dôsledky neovplyvňujú právne, ale iba faktické postavenie žalujúcich poslancov (pozri rozsudok Súdu prvého stupňa z 27. júna 2000, Salamander a i./Parlament a Rada, T-172/98, T-175/98 až T-177/98, Zb. s. II-2487, bod 62).

57 V druhom rade je potrebné skonštatovať, že žiadne z ustanovení napadnutého nariadenia nie je priamo uplatniteľné na poslancov. Všetky práva a povinnosti, ktoré stanovuje napadnuté nariadenie, sa vzťahujú iba na politické strany, aliancie politických strán a politické strany na európskej úrovni, ako aj na Parlament, Radu, Komisiu a Dvor audítorov. Ustanovenia napadnutého nariadenia sa priamo nedotýkajú ani práv spojených s mandátom, ani odmeňovania poslancov, či vzťahov medzi poslancom a vnútroštátnou politickou stranou, ktorej je členom, a to bez ohľadu na to, či je táto vnútroštátna politická strana súčasťou aliancie politických strán alebo či jej bol priznaný štatút politickej strany na európskej úrovni v zmysle napadnutého nariadenia.

58 Z toho vyplýva, že žalujúci poslanci nie sú napadnutým nariadením priamo dotknutí.

- 59 V dôsledku toho ostáva iba preskúmať, či je Liste Emma Bonino týmto napadnutým nariadením osobne dotknutá.

O osobnej dotknutosti Liste Emma Bonino

- 60 Podľa ustálenej judikatúry je na to, aby sa akt osobne dotýkal inej fyzickej alebo právnickej osoby, ako je osoba, ktorej je rozhodnutie určené, potrebné, aby sa tento akt dotýkal tejto osoby z dôvodu určitých vlastností, ktoré sú pre ňu osobitné, alebo z dôvodu skutkovej okolnosti, ktorá ju charakterizuje vo vzťahu ku všetkým iným osobám, a tým ju individualizuje spôsobom obdobným tomu, akým je individualizovaná osoba, ktorej je rozhodnutie určené (pozri rozsudok Unión de Pequeños Agricultores/Rada, už citovaný, bod 36 a tam citovanú judikatúru).
- 61 Ako správne uvádzajú Parlament a Rada, napadnuté nariadenie sa uplatňuje na objektívne určené situácie a spôsobuje právne účinky vo vzťahu ku kategóriám osôb vymedzených všeobecne a abstraktne. Najmä podmienky, ktoré musí spĺňať politická strana, ktorá má záujem na financovaní Spoločenstvom, sú formulované všeobecne a je možné ich uplatniť rovnako na každé politické zoskupenie, ktoré patrí do pôsobnosti napadnutého nariadenia.
- 62 V tejto súvislosti je v prvom rade potrebné upresniť, že Liste Emma Bonino nepatrí do uzavretého okruhu osôb dotknutých napadnutým nariadením. Hoci platí, že v okamihu podania žaloby bol počet strán zastúpených v Parlamente (piate legislatívne obdobie) obmedzený, nič to nemení na tom, že pred 20. júlom 2004 sa neuplatňovali všetky relevantné ustanovenia, teda ustanovenia, ktoré majú účinky na právne postavenie Liste Emma Bonino. Vzhľadom na to politické strany zastúpené v Parlamente (piate legislatívne obdobie) nie sú relevantnou referenčnou skupinou v rámci preskúmania prípustnosti.

- 63 Referenčnú skupinu tvoria všetky politické zoskupenia, ktoré môžu byť priamo dotknuté napadnutým nariadením, teda najmä všetky politické strany, ktoré sa zúčastnili v európskych voľbách alebo vyjadrili svoj úmysel tak urobiť. Táto skupina však nie je uzavretým okruhom v zmysle judikatúry. Skutočnosť, že počet alebo totožnosť politických strán, ktoré sa zúčastnili v európskych voľbách v júni 2004, je možné vymedziť, totiž nie je spôsobilá individualizovať Liste Emma Bonino. Na jednej strane, hoci je takéto vymedzenie v súvislosti s voľbami z roku 2004 stále možné, v súvislosti s budúcimi voľbami je preukázateľne vylúčené. Na druhej strane, samotná možnosť vymedziť počet a takisto totožnosť niektorých dotknutých osôb, pričom u ostatných takáto možnosť neexistuje, nie je takej povahy, aby žalobcu dostatočne individualizovala (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora zo 16. marca 1978, UNICME/Rada, 123/77, Zb. s. 845, bod 16; z 25. marca 1982, Moksel/Komisia, 45/81, Zb. s. 1129, bod 17, a z 22. novembra 2001, Antillean Rice Mills/Rada, C-451/98, Zb. s. I-8949, bod 52).
- 64 V druhom rade je potrebné uviesť, že Liste Emma Bonino nepreukázala žiadnu vlastnosť, ktorá by bola pre ňu osobitná, ani žiadnu skutkovú okolnosť, ktorá by ju charakterizovala vo vzťahu k ostatným politickým zoskupeniam dotknutým napadnutým nariadením, porovnateľným s tými, ktoré prevažovali vo veci, ktorá viedla k už citovanému rozsudku Codorníu/Rada.
- 65 Na jednej strane hoci sa napadnuté nariadenie môže dotýkať práv žalobcu, je potrebné skonštatovať, že ostatných politických zoskupení sa dotýka presne tým istým spôsobom. Naopak, vo veci vedúcej k už citovanému rozsudku Codorníu/Rada napadnutá právna úprava spôsobila, že žalobcovi v tejto veci bolo bránené používať zapísanú ochrannú známku, aj keď ju v Španielsku využíval od roku 1924. V tejto veci nie je možné poukázať na žiadnu porovnateľnú okolnosť.
- 66 Na druhej strane, pokiaľ ide o účinky, ktoré môže mať napadnuté nariadenie na faktické postavenie Liste Emma Bonino, financovanie priznané politickým stranám na európskej úrovni môže mať pre žalujúcu politickú stranu zaiste negatívne dôsledky, keďže jej konkurenti budú finančne zvýhodnení, a to najmä počas volebnej

kampane. Táto výhoda, ktorú majú politické zoskupenia spĺňajúce kritériá politickej strany na európskej úrovni, však spôsobuje účinky vo vzťahu ku všetkým konkurenčným politickým zoskupeniam, ktoré túto výhodu nemajú podľa objektívne určených pravidiel. Žalobkyňa neuviedla okolnosti, ktoré by ju individualizovali vo vzťahu k ostatným dotknutým politickým stranám.

67 V treťom rade je potrebné zamietnuť tvrdenie Liste Emma Bonino, podľa ktorého napadnuté nariadenie neobsahuje objektívne kritériá pre zamietnutie financovania, ale diskriminačné kritériá, ktoré porušujú jej demokratické práva.

68 Hoci totiž normotvorca vedel, že tieto kritériá budú mať za následok vylúčenie niektorých určitých politických zoskupení, medzi ktoré patrí aj Liste Emma Bonino, nič to nemení na tom, že tieto kritériá sú formulované abstraktne a všeobecne, aby sa mohli uplatňovať na neurčitý počet politických zoskupení v súčasnosti a budúcnosti. V každom prípade neboli uvedené okolnosti, ktoré by preukazovali, že by sa normotvorca zameriaval výslovne na Liste Emma Bonino a že úmysel vylúčiť ju z financovania určilo rozhodujúcim spôsobom kritériá prijaté na účely definovania pojmu „politická strana na európskej úrovni“.

69 V štvrtom rade žalobkyňa pripomína, že v zmysle judikatúry môže za určitých podmienok významná účasť fyzickej alebo právnickej osoby na konaní, ktoré predchádzalo prijatiu napadnutého aktu, takejto osobe priznať aktívnu legitímáciu (rozsudky Súdneho dvora z 25. októbra 1977, Metro/Komisija, 26/76, Zb. s. 1875, bod 13; zo 17. januára 1985, Piraiki-Patraiki a i./Komisia, 11/82, Zb. s. 207, bod 28; z 20. marca 1985, Timex/Rada a Komisia, 264/82, Zb. s. 849, body 14 až 16; z 28. januára 1986, COFAZ a i./Komisia, 169/84, Zb. s. 391, body 23 a 25 až 28, a z 26. júna 1990, Sofrimport/Komisija, C-152/88, Zb. s. I-2477, body 11 a 12).

- 70 Na druhej strane je potrebné uviesť, že samotné zúčastnenie sa na rokovaníach, ktoré predchádzali prijatiu aktu, nepriznáva individuálnu aktívnu legitímáciu (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 18. marca 1975, *Union syndicale a i./Rada*, 72/74, Zb. s. 401, bod 19). Hoci postavenie „vyjednávateľa“ združenia, ktoré má za cieľ podporovať záujmy svojich členov, môže prípadne postačovať na individualizáciu takejto žalobkyne (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdneho dvora z 2. februára 1988, *Van der Kooy a i./Komisia*, 67/85, 68/85 a 70/85, Zb. s. 219, bod 21, a z 24. marca 1993, *CIRFS a i./Komisia*, C-313/90, Zb. s. I-1125, body 29 a 30), táto judikatúra sa neuplatňuje na akt normatívnej povahy, ak právny základ, na základe ktorého bol tento akt prijatý, účasť jednotlivcov neupravuje (uznesenie Súdneho dvora z 23. novembra 1995, *Asocarne/Rada*, C-10/95 P, Zb. s. I-4149, body 39 a 40). Takisto keďže neexistujú osobitné konania, ktoré by počítali s účasťou jednotlivcov na prijímaní, vykonávaní a kontrolovaní predmetných rozhodnutí, samotné podanie sťažnosti a následne prípadná výmena korešpondencie s Komisiou nemôže sťažovateľovi priznať aktívnu legitímáciu v zmysle článku 230 ES (uznesenie Súdu prvého stupňa z 9. augusta 1995, *Greenpeace a i./Komisia*, T-585/93, Zb. s. II-2205, body 56, 62 a 63, nespochybnené rozsudkom Súdneho dvora z 2. apríla 1998, *Greenpeace a i./Komisia*, C-321/95 P, Zb. s. I-1651).
- 71 V prejednávanej veci je najprv opodstatnené pripomenúť, že je potrebné rozlišovať medzi postavením členov politickej strany a postavením samotnej politickej strany. Účasť poslancov na legislatívnych procesoch nemôže mať za následok, že Liste Emma Bonino bude priznaná aktívna legitímácia, najmä preto, že, ako vyplýva z bodu 58 vyššie, žalujúci poslanci nie sú napadnutým nariadením priamo dotknutí.
- 72 Ďalej je potrebné skonštatovať, že žalovaná neuviedla nijaké procesné ustanovenie, v zmysle ktorého by sa na konaní, ktoré predchádza prijatiu napadnutého nariadenia, vyžadovala formálna účasť politických strán, na základe čoho by mohla byť Liste Emma Bonino priznaná aktívna legitímácia. Neuviedla ani skutočnosti preukazujúce, že mala postavenie účastníka rokovaní s normotvorcom. Samotná skutočnosť, že v rámci legislatívneho konania namietala proti obsahu navrhovaného legislatívneho aktu alebo zaslaniu listu predsedovi Komisie, v ktorom siedmi poslanci z Liste Emma Bonino vyjadrili svoj nesúhlas s návrhom napadnutého nariadenia, nemôže Liste Emma Bonino priznať aktívnu legitímáciu v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES.

- 73 V piatom rade, ako správne uvádza Parlament, skutkový stav prejednávanej veci sa odlišuje od skutkového stavu v už citovanom rozsudku *Les Verts/Parlament*. Táto vec sa totiž týkala nerovnomerného rozdelenia verejných prostriedkov určených na informačnú kampaň o politických zoskupeniach, ktoré sa mali zúčastniť volieb do Parlamentu v roku 1984. Napadnuté rozhodnutia o rozpočte sa týkali všetkých politických zoskupení, hoci zaobchádzanie, ktoré sa ich týkalo, sa menilo podľa toho, či boli zvolení do zhromaždenia v roku 1979, alebo nie. Zastúpené zoskupenia sa zúčastňovali na prijímaní rozhodnutí týkajúcich sa zaobchádzania s ich vlastným zoskupením a zároveň aj zaobchádzania, ktoré bolo dohodnuté pre nezastúpené konkurenčné zoskupenia. Na otázku, či sa napadnuté rozhodnutia osobne týkali politického zoskupenia, ktoré nie je zastúpené, ale mohlo by predstaviť kandidátov vo voľbách v roku 1984, odpovedal Súdny dvor kladne. Súdny dvor zastával názor, že tvrdenie, podľa ktorého by sa napadnutý akt osobne týkal iba zastúpených zoskupení, by mohol vytvoriť nepomer v oblasti súdnej ochrany, pretože nezastúpené zoskupenia by v čase pred voľbami nemohli namietat proti rozdeleniu rozpočtových prostriedkov určených na volebnú kampaň.
- 74 V prejednávanej veci k nerovnosti takéhoto charakteru nedošlo, keďže cieľom napadnutého nariadenia je všeobecne a bez časového obmedzenia upraviť financovanie politických strán na európskej úrovni, a je teda určené na to, aby sa uplatňovalo na všetky politické zoskupenia rovnakým spôsobom.
- 75 Z uvedeného vyplýva, že *Liste Emma Bonino* nie je napadnutým nariadením osobne dotknutá.
- 76 V dôsledku toho nemá ani žiaden zo žalobcov aktívnu legitimáciu požadovanú v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES.

77 Je potrebné dodať, že toto posúdenie nespochybňuje prípadná neexistencia akejkoľvek účinnej súdnej ochrany. Súd prvého stupňa pripomína, že Súdny dvor rozhodol, že nie je prípustný taký výklad systému právnych prostriedkov nápravy, podľa ktorého by bola priama žaloba o neplatnosť podaná na súd Spoločenstva prípustná v rozsahu, v akom by bolo možné po konkrétnom preskúmaní vnútroštátnych procesných pravidiel týmto súdom preukázať, že tieto procesné pravidlá jednotlivca neopravňujú na podanie žaloby, ktorá by mu umožnila spochybniť platnosť napadnutého aktu Spoločenstva (rozsudok *Unión de Pequeños Agricultores/Rada*, už citovaný, bod 43). Súdny dvor dodal, že podľa systému preskúmania zákonnosti zavedeného Zmluvou môže fyzická alebo právnická osoba podať žalobu proti nariadeniu iba vtedy, ak je dotknutá nielen priamo, ale aj osobne. Súdny dvor upresnil, že hoci platí, že táto posledná podmienka sa má vykladať vo svetle zásady účinnej súdnej ochrany a so zohľadnením rozličných okolností, ktoré môžu žalobcu individualizovať, takýto výklad nemôže viesť k odstráneniu predmetnej podmienky, ktorá je výslovne uvedená v Zmluve, bez toho, aby boli prekročené právomoci, ktoré Zmluva priznáva súdom Spoločenstva (rozsudok *Unión de Pequeños Agricultores/Rada*, už citovaný, bod 44).

78 V prejednáwanej veci platí, že účasť vnútroštátneho súdu je vylúčená, keďže napadnuté nariadenie vykonávajú výlučne inštitúcie Spoločenstva. Nie je však možné vylúčiť, aby súd Spoločenstva mohol vykonávať preskúmanie zákonnosti napadnutého nariadenia v prípade niektorého z opatrení prijatých na jeho vykonanie, spočívajúcich v priznaní alebo zamietnutí financovania požadovaného politickým zoskupením zo strany Parlamentu. V každom prípade, ako vyplýva zo spoločného znenia bodov 43 a 44 už citovaného rozsudku *Unión de Pequeños Agricultores/Rada*, súd Spoločenstva nemôže odstrániť podmienky prípustnosti uvedené v Zmluvách bez toho, aby boli prekročené právomoci, ktoré sú mu v zmysle týchto Zmlúv priznané.

79 Vzhľadom na tieto skutočnosti je potrebné túto žalobu odmietnuť ako neprípustnú, pričom nie je potrebné, aby Súd prvého stupňa rozhodol o druhej námietke neprípustnosti založenej na porušení článku 44 ods. 5 rokovacieho poriadku.

O trovách

- ⁸⁰ Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobcovia nemali vo veci úspech, je opodstatnené zaviazat' ich na náhradu trov konania v súlade s návrhom žalovaných.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (druhá komora)

nariadil:

- 1. Žaloba sa odmieta ako neprípustná.**
- 2. Žalobcovia sú povinní nahradiť trovy konania.**

V Luxemburgu 11. júla 2005

Tajomník

H. Jung

Predseda komory

J. Pirrung